

تنها مسیر(راهبرد اصلی در نظام تربیت دینی)-۲۲

پناهیان: اگر مدیریت مخالفت با هوای نفس را به ولیّ خدا ندهیم، به دست دشمن خدا می افتد که رحم ندارد / کسانی که در راه حق سختی نکشند، همان سختی را در راه باطل خواهند کشید/ اگر امروز ذره‌ای در مقابل دشمن کوتاه بیاییم، فردا باید از تروریست‌هایی که در سوریه هستند در کشور خودمان پذیرایی کنیم!

حجت الاسلام و المسلمین پناهیان، شبهای ماه مبارک رمضان در اولین ساعات بامداد(حدود ساعت ۲۴) در مسجد امام صادق(ع)-جنب میدان فلسطین، به مدت ۳۰ شب و با موضوع «تنها مسیر(راهبرد اصلی در نظام تربیت دینی)» سخنرانی می کند و پایان بخش برنامه شبهای این مسجد، دقایقی مداحی و سپس مناجات حجت الاسلام علیرضا پناهیان از ساعت ۱ تا ۳۰:۱ بامداد است. **در ادامه گزیده‌ای از مباحث مطرح شده در بیست و دومین جلسه را می خوانید:**

پذیرش فرمان «ولیّ خدا»، علامت صحت ایمان و صداقت در مخالفت با هوای نفس

- بعد از اینکه انسان قبول کرد با هوای نفس خود مبارزه کند و این مبارزه را هم با برنامه‌ای که خداوند داده و مقدراتی که برای او طراحی کرده انجام دهد تا «من» او تضعیف شود، حالا خداوند به او می گوید: «برای اینکه منیت تو از بین برود، فقط اینکه در مقابل خدای خود تواضع کنی کافی نیست و دلالت بر پاکی تو نمی کند، زیرا انسان موجود پیچیده‌ای است و چه بسا در نهان خانه دل خود هنوز از تکبر چیزی باقی گذاشته باشد. لذا من ولیّ خود را می فرستم تا به تو دستور بدهد. تو باید در مقابل ولیّ من تواضع کنی و به دستور او گوش کنی. اکنون اگر به فرمان ولیّ من گوش کنی، معلوم می شود در این ادعا که حاضری به خاطر خدا و با دستورات او با هوای نفس خود مخالفت کنی، صداقت داری.»
- سنجش صحت ایمان ما، و سنجش صدق ادعای ما در مخالفت با هوای نفس، به واسطه سلسله مراتبی است که خداوند متعال در نظام عالم طراحی کرده است. یعنی بحث لزوم اطاعت کردن، یک پله از خداوند پایین می آید و به رسول خدا(ص)، امیرالمؤمنین(ع)، ائمه هدی(ع) و امام زمان(ع) می رسد. البته این سلسله مراتب در پله‌های پایین تر به صورت‌های دیگری مانند اطاعت از پدر و مادر نیز وجود دارد.

مهار کردن نفس، فقط با اطاعت از دستورات مستقیم خدا امکان پذیر نیست

- ما باید نفس خود را مهار کنیم، و منیت و تکبر نفس خود را بگیریم و نفس خود را در مقابل پروردگار عالم ذلیل و فروتن کنیم، و این مسأله به واسطه دستور مستقیم پروردگار عالم امکان پذیر نیست، چون نه امکان دریافت دستور از خدا به صورت مستقیم برای همه وجود دارد و نه نفس انسان نهایت پاکی خود را با صرف اطاعت مستقیم از خدا به اثبات می رساند؛ لذا خداوند در این میان، ولیّ خود و بعد از او یک سلسله مراتبی -مثل پدر و مادر را قرار داده که باید حرف آنها را گوش کنیم. یعنی پدر و مادر هم جزئی از همین سلسله مراتب هستند که با اطاعت از آنها، در جایی که لازم است، تکبر و منیت ما تضعیف می شود و نفس مان در مقابل خدا ذلیل می شود.

- امام صادق(ع) می‌فرماید: «نفس را ذلیل کن، با تحمل کسی که مافوق تو است و دارد با تو مخالفت می‌کند؛ ذَلَّ نَفْسَكَ بِاِحْتِمَالٍ مَنْ خَالَفَكَ مِمَّنْ هُوَ فَوْقَكَ» (کافی/ج ۸/ص ۲۴۳) یعنی مدیریت مخالفت با هوای نفس خود را به مافوق خودت بده. مثلاً مافوق خانم‌ها در یک زمینه‌هایی شوهران آنها هستند؛ یعنی در همان محدوده‌ای که شوهر ولایت دارد. این سلسله مراتب مافوق در انواع بخش‌های اجتماعی و حیات بشر وجود دارد.

مدیریت هوای نفس هرکس باید با مافوقی باشد که خدا برای او تعیین کرده

- همه ما برای خودمان مافوق داریم. مثلاً پدر و مادرهای ما، مافوق ما هستند، لذا باید بخشی از مدیریت مخالفت با هوای نفس خود را به پدر و مادر خود بدهیم. خداوند در قرآن کریم چندین مرتبه به لزوم تبعیت از این مافوق تأکید فرموده و بعد از اینکه دستور می‌دهد به خدا شرک نورزید، می‌فرماید: به پدر و مادر نیکی کنید «وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَ لَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا» (نساء/۳۶) و می‌فرماید حتی «أَف» هم نباید به آنها بگویید: «فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٌّ» (اسراء/۲۳) و نباید طوری با آنها برخورد کنیم که دلشان بشکند و از ما ناراحت شوند. اقتضاء این احسان و احترام به پدر و مادر، مخالفت با هوای نفس با سلیقه آنهاست.

- **مدیریت هوای نفس من باید با مافوقی باشد که خدا او را تعیین کرده است. هر کسی باید ببیند که در سلسله مراتبی که خداوند تعیین فرموده، مافوق او چه کسی است تا از او تبعیت کند، مافوق‌ها نیز در درجات مختلف توسط خداوند متعال تعیین شده‌اند. مثلاً برای یک خانم، شوهر او مافوقش است، برای آقایان، پدر و مادر مافوق هستند، و مافوق مطلق هم «ولئ الله الاعظم» است و بعد از او و در نیابت از او «ولی فقیه» قرار دارد.**

- اساساً پذیرش مافوق خودش یک مرتبه از مراتب سلامت نفس است و تواضع می‌آورد منتها باید ببینی مقابل چه مافوقی خاضع می‌شوی آنکه خدا تعیین فرموده است یا آنکه طاغوت وار خودش را بر تو تحمیل کرده است و خدا دستور اطاعت او را نداده است.

امام صادق(ع): نفس را با تحمل کسی که فضلی بر تو دارد ذلیل کن

- در ادامه روایت می‌فرماید: نفس را با تحمل کسی که فضلی بر تو دارد ذلیل کن؛ یعنی اگر خداوند به کسی برتری‌هایی نسبت به تو داده است، مدیریت مخالفت با هوای نفس خود را به او بده. در اینصورت تو به فضل او اقرار کردی تا با او مخالفت نکرده باشی؛ ذَلَّ نَفْسَكَ بِاِحْتِمَالٍ مَنْ خَالَفَكَ مِمَّنْ هُوَ فَوْقَكَ وَ مَنْ لَهُ الْفَضْلُ عَلَيْكَ؛ فَإِنَّمَا أَقْرَرْتَ بِفَضْلِهِ لِنَّا تَخَالِفُهُ» (کافی/ج ۸/ص ۲۴۳) به عنوان مثال طبیب نسبت به بیمار، برتری دارد و بیمار باید به سخن طبیب خود گوش کند. لذا آن‌طور که از پزشکان حضرت امام(ره) نقل شده، ایشان در مقام یک بیمار، فوق‌العاده تسلیم دستور طبیب خود بود. اینها همه مراتبی از روحیه ولایت‌پذیری است. با اینکه طبیب، ولی انسان نیست ولی از نظر اخلاقی کسی که نمی‌تواند تشخیص یک متخصص‌تر از خودش را بپذیرد متکبر است.

کسی که برای احدی، برتری و فضلی قائل نباشد؛ آدم خودپسندی است

- امام صادق(ع) در ادامه می‌فرماید: «و کسی که برای احدی، برتری و فضلی قائل نباشد؛ آدم خودپسندی است؛ وَ مَنْ لَا يَعْرِفُ لِأَحَدٍ الْفَضْلَ، فَهُوَ الْمُعْجَبُ بِرَأْيِهِ» (کافی/ج ۸/ص ۲۴۳) راز تکوینی این سخن این است که سر راه همه ما بالاخره انسان بافضیلت‌تری قرار خواهد گرفت که باید به برتری او اعتراف کنیم و البته اعتراف کردن به فضل و برتری دیگران، کار هر کسی نیست. بعضی‌ها هم

برای آنکه خود را خلاص کنند اصلا برای کسی فضل قائل نمی‌شوند که آنها تکلیفشان معلوم است و دچار عجب شده‌اند که بدترین روحیه است.

- در شرح اصول کافی در خصوص روایت فوق، آورده‌اند مصداق اتم و اکمل برای «ما فوق» اهل بیت(ع) و ائمه هدی(ع) یا همان «ولایت» است. ولی من بحث را توسعه می‌دهم تا حسن تربیتی و اخلاقی اطاعت از مافوق بهتر فهمیده شود.

اگر مدیریت مخالفت با هوای نفس را به ولی خدا ندهیم، به دست دشمن خدا می‌افتد که رحم ندارد

- اگر در این مسیر، مدیریت مخالفت با هوای نفس با ولی خدا نباشد چه اتفاقی می‌افتد؟ در این صورت مدیریت مخالفت با هوای نفس ما به دست دشمن ما خواهد افتاد و او دیگر رحم ندارد. یعنی خدا رذل‌ترین آدم‌های روزگار را بر ما مسلط خواهد کرد و این یک قاعده و سنت الهی است.
- اگر مدیریت مخالفت با هوای نفس خود را به دست ولی خدا ندهی، مجبور خواهی شد با مدیریت اراذل و اوباش عالم مخالفت با هوای نفس بکنی و راه دیگری هم وجود ندارد.

آیا در مصر که سی و پنج سال به آمریکا «چشم» گفت، مردم راحت زندگی می‌کنند؟

- اگر انسان کمی با دستور ولی خدا با هوای نفس مخالفت کرد و در راه حق مقاومت کرد، یک عمر آسایش خواهد داشت، اما اگر با مدیریت ولی خدا، با هوای نفس مخالفت نکرد، استکبار و اراذل و اوباش عالم بر او سلطه پیدا می‌کنند و وقتی سلطه پیدا کردند زندگی راحتی نخواهد داشت.
- **نمونه‌اش کشور مصر است که سی و پنج سال به آمریکا «چشم» گفت. آیا الان زندگی راحتی دارند؟! مصر می‌توانست پیشرفته‌ترین وضع اقتصادی و فرهنگی در منطقه را داشته باشد. مصر دروازه ورود معرفت به اروپا بوده است. مردم مصر و سرزمین مصر هیچ کمبودی ندارند، ولی به خاطر اینکه به آمریکا «بله» گفتند، به این وضع گرفتار شدند که امروز فقر و فلاکت در آنجا بی‌داد می‌کند.**
- متأسفانه رسانه‌های ما در انعکاس خبرهای مربوط به اوضاع منطقه و کشور مصر، یک زبان دیپلماسی خشک و رسمی که مربوط به جلسات سران دول است را اتخاذ کرده‌اند؛ در صورتی که با چند تا مستند می‌توانند اوضاع واقعی مردم منطقه را به خوبی نشان دهند.
- ببینید امروز مملکت عراق چقدر زیر سلطه آمریکا قرار دارد. با اینکه آمریکا سربازهای خود را از عراق بیرون برده، ولی سلطه خود را قطع نکرده است. بزرگترین سفارتخانه آمریکا (با چند هزار نفر کارمند) شاید در عراق باشد. آمریکا خودش نفت عراق را می‌فروشد و مبلغی هم بابت فروش نفت عراق به خود عراقی‌ها می‌دهد، گویا خزانه‌دار عراق است! لاقلاً یک مقدار هم در جهت آباد کردن عراق قدم بر نمی‌دارد تا بلکه وجاهتی پیدا کند! ناامنی را در عراق ببینید. روزی چند نفر باید در عراق کشته شوند تا آمریکایی‌ها راضی بشوند؟

آیا باید تکه تکه شویم تا بعضی‌ها رذالت دشمن را باور کنند!

- متأسفانه بعضی‌ها آن قدر نادان هستند که این واقعیت‌های دنیا را نمی‌بینند و وجود دشمن را باور نمی‌کنند. اینگونه افراد تا خود و جامعه خود را به دست دشمن نابود نکنند، نمی‌فهمند که چیزی به نام دشمن، و چیزی به نام استکبار وجود دارد. آیا حتماً باید تا آنجا به دشمن فرصت بدهیم تا امنیتمان از بین برود و تکه تکه بشویم تا بعضی‌ها رذالت دشمن را باور کنند؟! حرف انقلابی زدن در جامعه ما هنوز غربت دارد!

هنگامی باید با غربی‌ها مذاکره کنیم که ... / با استکبار نمی‌شود مذاکره کرد، مگر اینکه به شدت در مقابل ما دلیل بشود / فقط از موضع قدرت می‌شود با آنها گفتگو کرد

- باید در مقابل مدیریت استکبار جهانی بایستیم. با او مذاکره هم نمی‌شود کرد، مگر اینکه به شدت در مقابل ما دلیل بشود. زیرا تا ببیند ما اهل کوتاه آمدن هستیم، بلافاصله پُرویی می‌کند.
- ما هنگامی باید با غربی‌ها مذاکره کنیم که وقتی روی میز مذاکره محکم مشت خودمان را کوبیدیم و گفتیم که تروریست‌ها را از سوریه بیرون بکشید تا با شما حرف بزنیم، ذلیلانه بگویند «چشم». چون فقط از موضع قدرت می‌شود با آنها گفتگو کرد و الا اگر در موضع ضعف بخواهیم با آنها گفتگو کنیم، آنها روی میز می‌کوبند و می‌گویند که حزب الله و مقاومت سوریه را در اختیار ما قرار دهید تا همه را گردن بزنیم! آنها سال‌هاست که حرف اولشان همین است که از حزب‌الله و از مقاومت، حمایت نکنید.

اگر امروز نره‌ای در مقابل دشمن کوتاه بیاوریم، فردا باید از تروریست‌هایی که در سوریه هستند در کشور خودمان پذیرایی کنیم!

- ما حتی باید بررسی کنیم که اروپا چگونه جرات کرده است شاخه نظامی حزب الله لبنان را جزء تروریست‌ها قرار دهد؟ چه عواملی موجب شده به خود اجازه چنین ظلمی را داده است؟ اگر امروز ذره‌ای در مقابل دشمن کوتاه بیاوریم، فردا باید از تروریست‌هایی که در سوریه هستند در کشور خودمان پذیرایی کنیم!
- اگر مدیریت مخالفت با هوای نفس خودت را به ولی خدا ندهی، مدیریت مخالفت با هوای نفس تو، به دست دشمن خدا می‌افتد و او دیگر رحم ندارد. در واقع ما در روز قدس فریاد می‌زنیم که مدیریت مخالفت با هوای نفس ما به دست عدو خدا نیست، بلکه به دست ولی خدا است. باید از خدا بخواهیم مدیریت مخالفت با هوای نفس ما را به دست ولی خدا حفظ کند.

کسانی که در راه حق سختی نکشند، همان سختی را در راه باطل خواهند کشید / کوفیانی که سختی مقابله با معاویه در رکاب علی(ع) را تحمل نکردند، همان سختی را در رکاب یزید و در جنگ با حسین(ع) تحمل کردند و هزاران کشته دادند

- بنا بر سنت الهی کسانی که در راه حق، سختی نکشند، همان سختی را در راه باطل خواهند کشید. (امام صادق(ع) اعلم انه من لم یُنْفِقْ فی طاعةِ اللهِ اِبتلیَ بانْ یُنْفِقْ فی معصيةِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ مَنْ لَمْ یَمْشِ فی حَاجَةِ وِلیِّ اللهِ اِبتلیَ بانْ یَمْشِیَ فی حَاجَةِ عَدُوِّ اللهِ؛ من لا یحضره الفقیه / ۴/ ۴۱۲) مردمی که در کوفه برای علی(ع) بهانه آوردند که هوا گرم است، سرد است، سخت است و... و با این

بهبانها از علی(ع) تبعیت نکردند که بجنگند، کارشان به جایی رسید که به اشاره یزید بن معاویه، سیدالشهداء(ع) را کشتند و خودشان هم هزاران نفر کشته دادند.

- کسانی که قرار بود پای رکاب امیرالمؤمنین(ع) در نبرد با معاویه شهید بشوند، کارشان به جایی رسید که پای رکاب یزید، در نبرد با امام حسین(ع) کشته شدند و به درک واصل شدند. یعنی کسانی که از حق دفاع نکردند، کارشان به جایی رسید که از باطل دفاع کردند.

انگلیسی‌ها برای اهداف خود سربازان هندی را به کشتن می‌دادند / کسی که در مقابل استکبار «چشم» بگوید، کارش به جایی می‌رسد که باید برای اهداف استکبار کشته شود

- یک زمانی غریبه‌ها برای سرکوب قیام‌های منطقه از جوانان و سربازان ایران استفاده می‌کرد. ببینید ما چه وضعی داشتیم و امام(ره) با انقلاب ما را به کجا رساند که نه تنها برای دشمن نبرد نکنیم بلکه علیه او مقاومت کنیم. یعنی ما جوانان و سربازهای خود را به کشتن می‌دادیم برای اینکه آمریکا در منطقه به خواسته‌های خودش برسد! این وضع ما بود!
- یک زمانی انگلیسی‌ها از سربازان هندی استفاده می‌کردند تا اهداف استعماری خود را در کشورهای دیگر دنبال کنند و این سربازان بدبخت را برای بسط سلطه استعماری خود در کشورهای دیگر به کشتن می‌دادند. یعنی کسی که در مقابل استکبار «چشم» بگوید، باید تا آخر برود و کارش به اینجا می‌رسد که باید برای اهداف استکبار کشته شود.
- یعنی اگر به دشمن خدا چشم بگویی، او به تو زندگی راحتی نمی‌دهد و حتی فقط از تو نمی‌خواهد که سختی‌های ناشی از ظلم او را تحمل کنی، بلکه می‌گوید باید برای من کشته بشوی! چون حیف است برای سلطه من سرباز خودم کشته شود!
- **اغلب اوقات نیازی نیست با دشمن بجنگیم، فقط کافی است روحیه جهادی داشته باشیم. سگ‌ها را لازم نیست بزنی، فقط کافی است از مقابل او فرار نکنی. اگر سنگ را برداری بلافاصله سر جایش می‌نشیند و حتی مانند سگی که سنگ خورده باشد زوزه هم می‌کشد! باید با دشمن با روحیه انقلابی برخورد کرد والا همه ملت متضرر می‌شود.**

سیاستمداران ما باید در مقابل این گرگ‌های پست فطرت بایستند

- سیاستمداران ما باید یکی از دیگری بهتر در مقابل این گرگ‌های پست فطرت بایستند. در مجلس شورای اسلامی علیه اروپائیان بی‌شرم که حزب‌الله لبنان را تروریست اعلام کرده بودند، موضع‌گیری مختصری انجام شد؛ ولی لازم است همه سیاستمداران عکس‌العمل محکمی نشان بدهند. هر کس در مقابل این بی‌شرم‌ها ذره‌ای کوتاه بیاید، و عزتمندانه دفاع نکند و شجاعانه حمله نکند، دچار ذلت خواهد شد و خداوند اسباب این ذلت را فراهم می‌کند.
- البته این مقاومت عزتمندانه و تهاجم شجاعانه به دشمن باید با حکمت و تدبیر و توأم با واقع بینی باشد، ولی این هم از اهم واقعیت‌های عالم است که خداوند متعال به یاری کنندگان و مقاومت کنندگان در برابر دشمن وعده نصرت داده است.

